

"Bu gün Azərbaycan beynəlxalq multikulturalizm mərkəzlərindən biri kimi tanınıb"

"İsrael HaYom" qəzetində İsrail ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq barədə məqalə dərc edilib

Azərbaycanla münasibətlər İsrail üçün ən unikal və çox vacib məsələlərdən biridir. Əhalisinin əksəriyyəti müsəlmanlar olan dünyəvi Azərbaycan dövləti İsraili özünə ən yaxın ölkələrdən biri və şübhəsiz, regionda strateji baxımdan ən əhəmiyyətli dövlətlərdən biri hesab edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, israili məşhur jurnalist Din Şmuel Elmasın İsraildə çıxan nüfuzlu ivritdilli "İsrael HaYom" qəzetində dərc edilmiş məqaləsi bu barədədir.

Məqalədə qeyd olunur ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı bütün dünya bu iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlığın effektiv olmasını gördü. Azərbaycanın bu müharibədə qazandığı parlaq Qələbədə İsrail silahlarının, o cümlədən "Lora" ballistik raketinin və "Harop" zərbə pilotsuz uçuş aparatlarının köməyi az olmayıb.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İsraildə çıxan nüfuzlu ivritdilli "İsrael HaYom" qəzetinə eksklüziv müsahibəsində İsrail dövləti ilə Azərbaycan Respublikası arasında yaranmış xüsusi münasibətlər barədə söhbət açıb, bu müharibə zamanı və ondan sonrakı dövrdə Azərbaycana göstərilmiş real köməyə görə rəsmi Təl-Əvivə təşəkkürünü, Baş nazir Benyamin Netanyahuya minnətdarlığını bildirib, vurğulayıb ki, Bakı Təl-Əviv ilə Tehran arasında vasitəçi rolu oynaya bilər.

Azərbaycan XİN başçısı deyib: "Azərbaycan ilə İsrail arasında etimada əsaslanan möhkəm, sabit dostluq münasibətləri var. 30 il bundan əvvəl Azərbaycanın müstəqilliyini tanımış ilk ölkələrdən biri İsrail olub və biz bu faktı çox yüksək qiymətləndiririk. Ölkələrimiz arasında siyasət, iqtisadiyyat və təhlükəsizlik sahələrində sıx əməkdaşlıq hər iki tərəf üçün faydalıdır".

-Siz İsraili Azərbaycanın strateji tərəfdaşı hesab edirsinizmi?

-Azərbaycan ilə İsrail arasında möhkəm, geniş əhatəli və çoxşaxəli tərəfdaşlıq münasibətləri var. Ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişaf səviyyəsi bizi qane edir. Biz əməkdaşlığı inkişaf etdirmək məqsədilə 10-dan çox sənəd imzalamışıq, daha 20 sənəd müzakirə mərhələsindədir. Bu sənədlər münasibətlərimizin dinamikası və inkişafı üçün yaxşı zəmin yaradır.

-İsrail-Azərbaycan münasibətlərinin möhkəmlənməsində Baş nazir Benyamin Netanyahu rolunu barədə nə düşünürsünüz?

-Baş nazir Benyamin Netanyahu ilə Prezident İlham Əliyev arasında şəxsi münasibətlər iki ölkə arasında əməkdaşlığın inkişafında mühüm rol oynayır.

2016-cı ildə Netanyahuğun Azərbaycana səfəri çox faydalı və səmərəli olub, səfər müddətində çox mühüm sazişlər, o cümlədən dövlətlərarası birgə iqtisadi komissiya yaradılması barədə sənəd imzalanıb.

-Sizin fikrinizcə, İkinci Qarabağ müharibəsinin uğurları Azərbaycan ilə İsrail arasında əlaqələri nə dərəcədə möhkəmləndirib?

-Bu müharibə dövründə Azərbaycan İsrail cəmiyyətindən real dəstək alıb. Biz Ermənistan tərəfindən Gəncə şəhərinə vəhşicəsinə hücumdan, 33 nəfər dinc sakinin ölümü ilə nəticələnmiş raket zərbəsindən zərər çəkənlərə İsrailin humanitar yardımını yüksək qiymətləndiririk.

Ceyhun Bayramov daha sonra qeyd edib ki, əslən Azərbaycandan olan israillilər erməni təcavüzünə qarşı qəti etirazını və Azərbaycan ilə həmrəyliyinə bildirmək üçün mitinqlər və nümayişlər təşkil ediblər.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən yüksək texnologiyalardan və yüksək dəqiqlikli silahlardan, o cümlədən İsraildə istehsal edilmiş pilotsuz uçuş aparatlarından istifadə edilməsi döyüş meydanında hərbi qələbəyə nail olmaqda mühüm rol oynayıb.

Azərbaycan XİN başçısı deyib: "Əminəm ki, Vətən müharibəsindən sonra ölkələrimiz arasında ikitərəfli əlaqələr daha da möhkəmlənəcək və dərinləşəcəkdir".

-İsrail Dağlıq Qarabağda aparılan bərpa işlərində iştirak edəcəkmisi?

-Biz ərazi bütövlüyünü bərpa edəndən sonra yeni dövrə qədəm qoymuşuq. Hazırda əsas diqqəti işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasına və yenidən qurulmasına, habelə köçkünlərin öz vətəninə qayıtmasına yönəldirik.

Bərpa prosesində bizə dost ölkələrin və tərəfdaşlarımızın köməyini alqışlayırıq. Təbii ki, bu prosesə qoşula biləcək İsrail şirkətlərini də alqışlayırıq. Orada görüləsi iş çoxdur. Proses təkcə ərazilərin minalardan təmizlənməsi, infrastruktur obyektlərinin tikintisi, "ağıllı" şəhərlər və kəndlər yaradılması ilə məhdudlaşmır.

Azərbaycan XİN başçısı erməni işğalından azad edilmiş Dağlıq Qarabağda infrastrukturla bağlı sualın cavabında ürəkaçını ilə deyib: "Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş yuzlərlə şəhər və kəndinin məruz qaldığı dağıntıların dərəcəsini təsvir etmək çətindir".

Demək olar ki, bütün mədəniyyət abidələri və dini obyektlər, xəstəxanalar, məktəblər və yaşayış evləri qarət olunub, sonra isə yerlə-yeksan edilib. On minlərlə azərbaycanlı əhalinin yaşadığı yerlər kabus şəhərlərə çevrilib. Ermənilər bu ərazidə daşı daş üstə qoymayıblar. Bizim bayrağımızı ucaltmaq üçün bircə salamat bina tapılmırdı. İşğaldan azad edilmiş bütün rayonlar saysız-hesabsız minalar və partlamamış döyüş sursatları ilə doludur. Bu minalar daim partlayır.

Azərbaycan XİN başçısı Ceyhun Bayramov qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağda törədilmiş dağıntılar təkcə yaşayış məntəqələrinə yox, ətraf mühitə də ciddi ziyan vurub. Ermənilər buradakı bütün meşələrin təqribən 20 faizini qəsdən qırıblar. Ermənistan onilliklər boyu davam etmiş işğal dövründə yüz minlərlə azərbaycanlı köçkünün doğma evlərinə qayıtmaması üçün əlindən gələni edib, bu ərazidə daşı daş üstə qoymayıb. Lakin biz azad edilmiş rayonları bərpa etmək əzmindəyik. Bu ərazilərdə dinc həyat hökmən bərpa ediləcək.

-Ermənistan iddia edir ki, müharibə dövründə Azərbaycan guya heç bir təqsiri olmayan insanlara ziyan vurub. Sizin bu ittihamlara münasibətiniz necədir?

-Azərbaycan həmişə - müharibə dövründə də, ondan sonra da beynəlxalq humanitar hüququn, o cümlədən 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasının norma və prinsiplərinə riayət etməyə çalışıb. Azərbaycan hərbi komandanlığı sentyabrın 27-də, yəni müharibə başlayan gün, döyüş əməliyyatlarının ilk günündə Cenevrə konvensiyalarına riayət etməyin zəruri olması barədə Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabidləri üçün xüsusi təlimatlar dərc edib.

Ordumuz dinc sakinləri heç vaxt bilərəkdən hədəfə almayıb. Biz onları öz vətəndaşlarımız hesab edirik. Bizim ordumuz yüksək dəqiqlikli, o cümlədən İsraildə istehsal edilmiş silahlarla təchiz olunub. Bu, belə adlandırılan “yanaşı zərər” hallarını xeyli azaltmağa imkan verir.

Rəsmi Bakı Yerevanın ünvanına ciddi ittihamlar irəli sürür. Ceyhun Bayramov deyir: “Ermənilər yaşayış məntəqələrində ağır artilleriya batareyaları və raket sistemləri yerləşdiriblər. Erməni silahlı qüvvələri Azərbaycanın əhalisi sıx olan rayonlarını atəşə tutmaq üçün bu silahlardan fəal istifadə edirdilər.

Gəncə və daha bir Azərbaycan şəhəri – xarici jurnalistlərin “Stalinqrad” adlandırdıqları, çox böyük dağıntılara məruz qalmış Tərtər şəhəri xüsusilə çox ziyan çəkib. Müharibənin gedişində ermənilər tərəfindən artilleriya atəşləri və raket zərbələri nəticəsində 101 nəfər dinc Azərbaycan sakini həlak olub, 500-dən çox adam yaralanıb.

Yaşayış məntəqələrindən hərbi məqsədlər üçün istifadə edilməsi konsepsiyası israillilərə çoxdan tanışdır. HƏMAS təşkilatının Qəzzə bölgəsində törətdiyi terror fəaliyyətində bu konsepsiyadan istifadə olunub. Azərbaycan xarici işlər naziri bununla əlaqədar qeyd edib ki, erməni zabidlər hərbi qərargahlar kimi çox vaxt məktəblərin və uşaq bağçalarının binalarından istifadə ediblər. Ermənistan tərəfindən reportajlar hazırlayan xarici jurnalistlər bütün bu faktları qeyd ediblər.

Ceyhun Bayramov bununla əlaqədar deyib: “Əlbəttə, hər bir insanın - istər azərbaycanlı olsun, istər erməni - həyatının itirilməsi bizi kədərləndirir, lakin bir məqamı vurğulamalıyıq ki, hətta Yerevanın rəsmi məlumatına görə bu müharibədə həlak olmuş dinc Ermənistan sakinlərinin sayı həlak olmuş dinc Azərbaycan vətəndaşlarının sayından iki dəfə az olub.

Digər tərəfdən, Azərbaycan xarici siyasət idarəsi rəhbərinin sözlərinə görə, Azərbaycan öz müstəqilliyini bərpa edəndən xeyli əvvəl bu ölkədəki yəhudi icması həmişə Azərbaycan cəmiyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsi olub.

-Azərbaycanlılarla yəhudilər arasında tarixən möhkəm əlaqənin əsas səbəbi nədir?

-Bu gün Azərbaycan beynəlxalq multikulturalizm mərkəzlərindən biri kimi tanınıb. Yəhudilər və azərbaycanlılar bu ölkədə əsrlərboyu sülh, dostluq və harmoniya şəraitində yaşayıblar. Biz fəxr edirik ki, bu ənənəni qoruyub saxlamışıq və bu gün də davam etdiririk. Yəhudi icması bizim cəmiyyətin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir. Azərbaycanda yeddi sinaqoq fəaliyyət göstərir. Onlardan beşi Bakıdadır. Bizdə yəhudi məktəbləri və yəhudi mədəniyyət mərkəzləri var.

Azərbaycan XİN rəhbəri İsraildə çıxan nüfuzlu ivritdilli “Israel HaYom” qəzetinə eksklüziv müsahibəsinin sonunda deyib: “Xalqlarımız arasında sıx münasibətlər və fəal əlaqələr bizim ikitərəfli münasibətlərin mühüm tərkib hissəsidir. Azərbaycandakı yəhudi icması və İsraildəki Azərbaycan diasporu bu münasibətlərin inkişafında və möhkəmləndirilməsində çox fəal rol oynayır”.